

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 28. In Paraquaria Socii vexantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

tus Regius, & summi quique viri, consilia ejus maximè probarent: tamen spiritualium coadjutorum gradu contentissimus vixit. Solebat se comparare puello nobili à matre summâ curâ mane compto, & nitidis vestibus ornato, quas vestes petulans puer de die luto & pulvere fœdaret. *Pater meus*, inquiebat, *quotidie in matutina celestium rerum meditatione, Sacrificio, exhomologesi, & gratiarum actione, suâ gratiâ, tamquam pretiosâ & nitidâ veste, me ornat, quam ego veluti petulans puer pulvere & luto imperfectionum mearum quotidie commaculo*: quare tanquam à puero exigebat abs se delictorum pœnas. Invidus dæmon tantis virtutibus sæpè noctu cum ipso congressus fertur, inflictiis etiam plagis. In vindictam perditissimi hominis ab Dario ad bonam vitam conversi furens frendensque nares, facto grandi vulnere, ita deformavit, ut medicus assereret eum de vita periclitari. Nec unquam defuere lycophantæ, innocentissimi viri famam vellicantes: immoto semper nostro Dario, & Cruces, quas Dominus disertis verbis, si in Indias navigaret, ipsi promiserat, amanter amplexante. Inter has Cruces computandæ sunt tot regiones Barbarorum ab ipso aditæ, tot itinerum difficultates superatæ, tanto tempore inter Calchaquinos in frequenti mortis periculo perdurasse, toties peste grassante ægris juvenandis se totum tradidisse, in summis caloribus extra tempora ordinaria nunquam aquam gustasse, & ejusmodi sexcenta. Fertur multa prædixisse, priusquam contingerent. Archidiaconus Cathedralis Ecclesiæ dicto scripto que juratus affirmavit, fororis suæ partum, & eventa omnia parientis, sibi narrata fuisse ab Dario absente, antequam humanitûs ea cognoscere posset. Europæo homini, Indorum vexatori immodico, & profligatissimæ vitæ, remedium animæ pertinaciter renuenti, prænuñciavit fore, ut aliquando sentiret irati Dei manum. Dicto adhibita fides est, homine illo sine confessione peccatorum miserabili morte sublato. Uni è nostris imminentes molestias, & setiem vitæ imposturum traducendæ: alii denique aliud prædixit, eventu nulla in re fallente. Mortis etiam suæ tempus præcivisse, ex quibusdam indiciis suspicio fuit. Morbum lethalem contraxit ex mœtore, inde concepto, quod grave delictum externi hominis impedire non potuisset, & quod in loco patenti ferventer concionans, caput ipsi doluisset à Sole. Post suscepta piè Sacramenta, ægrotantis deliramenta fuere, Sacerdotes nostros in catechesi tradenda, & ritè sacramentaliter absolvendis pœnitentibus, imitari: facis ut appareret, quid lateret in corde. Præmulgatâ ejus morte, luctus talis per totam orbem institutus est, qualis fuisset, si unaquæque domus dominum suum amisisset. Provincialis ad Præpositum Generalem scribens, tantam fuisse ob Darii mortem Estrensis urbis turbationem asserit, quanta futura putaretur, si mundi exitum nunciaretur: Indis præcipuè in ejulatum effusis. Tota civitas funus cohonestavit. Tucumaniæ Prætor, & Ecclesiæ Cathedralis Decanus, cadaver extulère; nemo fuit, qui Sanctissimum virum obiisse, inter patentandum multis verbis non testaretur.

IN Paraquariæ metropoli, Reip. capita intempestivis negotiationibus rapidum Evangelii cursum retardarunt. Prætor enim Paransensem Casiquium Neophytum nulla alia de causa cum ejus asseclis in vincula conjecerat, quam quod cymbas ex una arbore concavas paulò, quam imperarat, minores ad se advexit: & addiderat vexationi acerba verba, minitans se ad nova Paranz oppida manu armatâ profecturum, esse futurumque, ut Neophyti omnes Paransenfes, vi subacti, Hispanis pro mancipiis essent. Quæ res ita irritavit novos homines, jugi adhuc impatientes, ut nisi Sociorum autoritate susterentur, timendum fuerit, ne quid novarent. Sed eosdem Episcopus longè exacerbavit magis, qui oblitus laudatæ abs se Societatis tot tantaque, quamra oculis perspexisset, pro Dei causâ molitæ, privatis emolumentis velificans, in animum induxit suum, Ecclesiæ suæ proventus longè majores fore, si novorum Paranz oppidorum cura Societati demeretur, & clericis aliis, in quos restrictum jus non haberet, commendaretur. Id ut assequeretur, prætenfis in speciem causis, quasi Neophyti sub Societatis cura Quartas partes & Decimas non solverent, Socios omnes Paransenfes sacris interdixerat. Et jam parabant Prætor & Episcopus graviora, ni Petrus Romerus Sociorum præfectus, falee in melle

relicta

Demisso
anni.Dæmonis in
eum odium.

Præfagin.

Luctus in
ejus morte.CAPUT
XXVIII.
In Paraquariâ Socii vexantur.

Ab Prætor.

Ab Episcopo.

relictâ, utrique obstinisset. Qui citatissimo ad Assumptionis urbem centum leucarum itinere ex Urvaicâ delatus, Prætozem primùm convénit, compositissimis verbis rogans, ne novos homines contra Regis Catholici mentem terreret nimis imperiis, néve vexationibus pacatos irritaret. Barbaros paulatim & leniter domandos esse, sic domitos, leges & imperia capefituros. In quam rem multis ultro citroque agitaris, tandem perpulit Prætozem, ut in suam utcumque sententiam concederet. Cum Episcopo, pertinaciùs negotium suum urgente, fortius agendum fuit. Igitur diplomatibus Regum Catholicorum & Pontificum in Societatis favorem expromptis evidenter demonstratum est, eò jus Episcopi non extendi, ut posset ob eas causas religiosos homines sacris interdiceret. In his rebus dum sunt, Provincialis Vasquius adveniens longè majus pondus habuit ad dissolvendas Episcopi machinas, eò iterum obliquè collineantis, ut amotâ Societate externos Sacerdotes in Neophytorum Paranensium oppida, cum certâ Evangelicæ propagationis pernicie, induceret. Ad quod evertendum expromptis non unâs Regis Catholici litteras, disertis verbis imperantis, ne quis temerariò ausu vellet Societatem ab curâ Neophytorum, quovis prætextu, se inconsulto subtrahere, aut quomodocumque vexare. Cui rei cum autoritatem suam Prætor jam benevolus interposuisset, Episcopus tandem dedit manus; & Petri Romeri ad Paranam revertentis vestigia premens, iterum nova oppida invisit, Neophytosque confirmavit.

Uterque conciliantur.

Conciliatio confirmatur.

CAPUT
XXIX.
Acaraienses & Iguasuani transmigrant.

HAs vexationes excepit belli metus, & transmigratio duorum oppidorum. Iverat jussu Majorum Pater Joannes Augustinus Contreras, adverso Paranâ reliquias & supellestem destructâ Guairaniæ advecturus. Sed eunti, & famosum præcipitium prætervecto, aliquot Mamaluci occurrerant, operosè seiscitantes de Iguasuano & Acaraïensi Neophytorum nostrorum oppidis ad Paranam sitis, narrantesque tres Mamalucorum cohortes cum Itatiniensî præda non procul abesse. Quæ res suspicionem movit novæ invasionis. Quare Joannes Augustinus, unde venerat rediens, quàm citissimè potuit Iguasuanos & Acaraïenses per se, per litteras verò Petrum Romerum, de periculo monet; qui extemplo nunciis per Paranâ & Urvaicâ oppida missis, Socios, quanto numero potuit, ad se vocat. Postquam frequentes convênere, conceptis verbis voto firmatis, pro tuendo grege capita sua cuiusvis mortis periculo consecrantes, ad arma Neophytos animant. Inter quos excelluit ardor Romeri, pro se summa discrimina ambientis, & autoritate præoccupantis. Interim Acaraïenses, increbrescente prædonum famâ, oppidum suum delerentes concremantisque, Itapuanis, & Corporis Christi oppidanis, aliquot dierum itinere se adjunctum venere, ubi, depositâ spe patriam repetendi, hætenus perseverant. Quapropter ad Iguasuanos periculo eximendos Petrus Romerus proram & animum convertit. Satis constabat illud oppidum conservari non posse, nisi aliò transferretur: nam præterquam quòd triginta leucarum intervallo distractum erat ab aliis Neophytorum coloniis, facilis erat, seu fluvio, seu terrâ, è Guairania descensus. Cæpto igitur transmigracionis consilio, de loco agi cceptum est. Campus erat ad Urvaicam Conceptionis, & Divi Xaverii colonias inter medius, fundando oppido opportunus, sed circumflexum erat iter, & quinquaginta leucarum, verabanturque Patres, ne quemadmodum maxima pars Guairaniæ Neophytorum in transmigracione petierant, id Iguasuani ob eandem causas succederet: quam formidinem dissipavit potentior metus ab hostibus, & ratio dictans, satius esse partem, quam totum, periclitari. Adde quòd Romerus rem faciliorem reddidit, imperato per oppida reliqua commeatu, & contractis undique navigiorum auxiliis, frequentibusque Sociis transmigracioni adesse jussis. Siebis mille & ducenta Iguasuanoz capita sine gravi incommodo translata sunt, & constructo in Urvaicâ littore oppido, reservato Mariæ Majoris titulo, inter Urvaicenses computari cæpere. Ne transmigrarent, demon Angeli lucis & Regiæ Cælorum specie adolescentulo aliquoties se spectandum præbuit, promittens, si in patria remanerent, suo patrocinio à Mamalucis & aliis periculis futuros indemnes: eoque res procefferat, ut à multis

Petri Romeri vigilantia.

Acaraïenses oppidum suum deserunt.

TUTA D
JUVXX
reputat in
opidum
revertit.

Iguasuanoz transmigratio.

credetur: